

Tilsyn for universell utforming
Tilsynsrapport

Rapport nr 1/2015

Tilsyn med Lørenskog kommune

Innhald

1	Samandrag	2
2	Innleiing	4
3	Omtale av verksemda og nettstaden	5
3.1	Om verksemda.....	5
3.2	Om nettstaden.....	5
4	Om standarden for nettløysingar – retningslinjer for tilgjengeleg webinnhald – WCAG 2.0	6
5	Aktivitetar under tilsynet	7
6	Kva tilsynet omfatta	8
6.1	Tema for inspeksjonen.....	8
6.2	Om val av tema	8
7	Delar av nettstaden som vart kontrollert	9
7.1	Oversyn over enkeltsider.....	9
8	Resultat	10
8.1	Innleiing.....	10
8.2	Avvik.....	11
8.2.1	Avvik 1	11
8.2.2	Avvik 2	13
8.2.3	Avvik 3	15
8.2.4	Avvik 4	17
8.2.5	Avvik 5	18
8.3	Merknader	19
8.3.1	Merknad 1	19
8.3.2	Merknad 2.....	20
9	Regelverk	21
10	Dokumentgrunnlag	22
11	Deltakarar	23
11.1	Frå Lørenskog kommune deltok.....	23
11.2	Frå tilsynet deltok	23
12	Vedlegg til rapporten	23
13	Referanseark for tilsynet	24

---

1 Samandrag

Rapporten gjer greie for avvika og merknadane som vart avdekt under tilsynet med Lørenskog kommune. Tilsynet retta seg mot nettstaden <https://www.lorenskog.kommune.no/>.

Tilsynet er gjennomført som inspeksjon. Tema for inspeksjonen var koding, navigasjon og tekstalternativ på nettstaden. Dette omfatta

- koding av ulike typar innhald
- tastaturnavigasjon
- tekstforklaring til bilete og illustrasjonar
- lenker
- kontrast

Inspeksjonen avdekte 5 avvik og det vart gitt 2 merknader.

- **Avvik** inneber at verksemda ikkje oppfyller krav som er gitt i eller i medhald av lov eller forskrift. Verksemda må rette avvika i etterkant, og skal levere ein plan for retting.

Om nødvendig kan tilsynet følgje opp avvik med reaksjonar i form av pålegg om retting og tvangsmulkt.

- **Merknad** inneber at tilsynsorganet finn grunn til å peike på forbettringspotensiale, men at forholdet ikkje er i strid med krav gitt i eller i medhald av lov eller forskrift.

Det er opp til verksemda å vurderer om og korleis dei skal følgje opp merknader. Tilsynet kan ikkje følgje opp merknader med reaksjonar.

Oversikt over resultat

Avvik

Avvik 1: *Lørenskog kommune sikrar ikkje at meiningsberande bilete på nettstaden har tilstrekkeleg tekstalternativ.*

Avvik 2: *Lørenskog kommune sikrar ikkje at alle overskrifter, tabellar og skjemaelement på nettstaden kan identifiserast og er koda korrekt.*

Avvik 3: *Lørenskog kommune sikrar ikkje at brukaren kan nå og bruke alt innhald og alle funksjonar på nettstaden med tastatur.*

Avvik 4: *Lørenskog kommune sikrar ikkje at brukaren kan forstørre alt innhald på nettstaden utan tap av innhald eller funksjonalitet.*

Avvik 5: *Lørenskog kommune sikrar ikkje at koden på nettstaden har korrekt syntaks.*

Merknader

Merknad 1: *Lørenskog kommune har eit forbetningspotensiale når det gjeld informasjon om måla med og funksjonen til lenkene.*

Merknad 2: *Lørenskog kommune har eit forbetningspotensiale når det gjeld kontrast mellom tekst og bakgrunn på nettstaden.*

Vi viser elles til kapittel 8 om resultat som inneheld avvika og merknadane med heimelstilvisning og konkret grunngjeving for kvart enkelt funn.

Stad: Leikanger

Dato: 02.07.2015

Siv Bianca Kjosås
rådgjevar

Martin Skifte Swartling
førstekonsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskrivne signaturar.

---

2 Innleiing

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er tilsynsmyndigheit på området universell utforming av IKT.

Tilsyn for universell utforming av IKT gjennomførte i tidsrommet 12.05.15 – 28.05.15 tilsyn med Lørenskog kommune. Tilsynet vart gjort som inspeksjon, og retta seg mot nettstaden <https://www.lorenskog.kommune.no/>.

Rettsleg grunnlag for tilsyn er dtl. § 29 første ledd jf. dtl. § 14 og forskrifta om universell utforming av IKT-løysingar § 5.

Tilsynet er del av den planlagde tilsynsverksemnda for 2015.

Inspeksjon inneber at vi hentar inn og går gjennom dokumentasjon frå verksemnda, har møter og verifiserer delar av nettstaden opp mot krava til universell utforming.

Tema for inspeksjonen var koding, navigasjon og tekstalternativ på nettstaden. Dette omfatta

- koding av ulike typar innhald
- tastaturnavigasjon
- tekstforklaring til bilete og illustrasjonar
- lenker
- kontrast

Rapporten gjer greie for avvika og merknadane som vart avdekt innanfor tema for tilsynet, på dei sidene som inngjekk i verifikasjonen.

Kapittel 8 om resultat har omtale av avvik og merknader med heimelstilvisning og konkret grunngjeving for kvart enkelt funn.

Rapporten gir ikkje ei fullstendig tilstandsvurdering av Lørenskog kommune sitt arbeid med universell utforming av IKT, verken generelt eller innanfor tema for tilsynet.

---

3 Omtale av verksemda og nettstaden

3.1 Om verksemda

Lørenskog kommune har om lag 35.000 innbyggjarar.

Ansvar for nettstaden ligg i teknologiavdelinga i kommunen. Avdelinga blir leia av ein IKT-direktør, som begynte i stillinga i mai. Kontaktperson i samband med tilsynet var kommunikasjonssjef og nettredaktør Gard Haglund.

To webmasterar har ansvaret for dagleg overordna forvaltning av nettstaden. Vidare har kommunen fleire nettansvarlege som produserer og publiserer innhald på dei ulike tenesteområda

3.2 Om nettstaden

Lørenskog kommune lanserte ei fornying av nettstaden i mars i 2015, med ny menystruktur og design. Avtalen om dette vart inngått i august 2014.

Målet med nytt design av nettstaden var å få betre struktur, og å gjera det enklare for innbyggjarane å finna fram til informasjon om mellom anna tenester, opningstider, kontaktpersonar eller skjema. Søkefunksjonen er betra og sidene tilpassar seg skjermstørrelsen til brukaren.

---

4 Om standarden for nettløysingar – retningslinjer for tilgjengeleg webinnhald – WCAG 2.0

Krava til nettløysingar går fram av forskrifta § 4 første ledd, som seier at nettløysingar skal oppfylle Retningslinjer for tilgjengeleg webinnhald (WCAG 2.0) nivå A og AA, med tre unntak.

35 av 61 suksesskriterium er gjort til obligatoriske minimumskrav for nettløysingar som er omfatta av forskrifta. Det er gjort unntak for suksesskriteria 1.2.3, 1.2.4 og 1.2.5, som regulerer lyd og video.

WCAG 2.0 er bygd opp av 4 prinsipp, 12 retningslinjer og 61 testbare suksesskriterium:

- Prinsippa beskriv grunnlaget for tilgjengelegheit på overordna nivå. I følgje prinsippa skal nettløysingar vere mogleg å oppfatte, mogleg å betene, forståelege og robuste.
- Retningslinjene er overordna mål for tilgjengelegheit i nettløysingar. Retningslinjene er ikkje moglege å teste, men dei set suksesskriteria i ein samanheng.
- Suksesskriteria er konkrete, testbare krav til tilgjengelegheit. Suksesskriteria er teknologinøytrale og vi kan følgje dei uavhengig av programmeringsspråk og publiseringssløysing.

I tillegg viser WCAG 2.0 til teknikkar med døme på korleis vi kan oppfylle suksesskriteria.

Ved å følgje WCAG 2.0 blir nettløysingar tilgjengelege for fleire personar med nedsett funksjonsevne. WCAG tek omsyn til at brukarane av nettløysingar har ulike føresetnadar, og dekker følgjande

- syn
- kognisjon
- lese- og skrivevanskar
- norsk som andrespråk
- motorikk
- høyrsel
- epilepsi
- belastningsskadar

Nettløysingar som følgjer krava vil vera meir brukarvennlege for alle.

---

5 Aktivitetar under tilsynet

Tilsynet med Lørenskog kommune omfatta følgjande aktivitetar:

Tilsynsvarsel

Tilsynsvarselet vart sendt til kommunen 20.04.2015.

Førebuingssmøte

Førebuingssmøte vart gjennomført hjå kommunen 12.05.2015.

Førebuingssmøte er del av inspeksjonen fordi lovreguleringa av området er ny, samtidig som undersøkingar viser at det er låg kjennskap til regelverket, krava til nettløysingar (WCAG 2.0) og tilsynet som myndigheitsorgan.

Dokumentasjon

Vi fekk tilsendt dokumentasjon frå kommunen 13.05.2015. Det er gitt eit oversyn over dokumentasjonen i kapittel 10 om dokumentgrunnlag.

Opningsmøte

Vi heldt opningsmøte på video 19.05.2015.

Verifikasjon og vurdering

Verifikasjon og vurdering av nettstaden opp mot krava vart gjort i veke 21 og 22.

For å gjennomføre verifikasjon, har tilsynet utvikla eit indikatorsett, i tillegg til prosedyrar for gjennomføring av test, registrering og dokumentasjon av testresultat. Indikatorsettet operasjonaliserer suksesskriteria i WCAG 2.0 som er minimumskrav i regelverket.

Verifikasjonsaktiviteten under tilsynet er omtalt nærare i kapittel 8 om resultat.

Sluttmøte

Sluttmøte med presentasjon av resultatata frå inspeksjonen vart gjennomført hjå kommunen 28.05.2015.

Førebels rapport

Førebels rapport vart sendt til kommunen 18.06.2015. Frist for tilbakemeldingar frå kommunen var 02.07.2015. Kommunen hade ikkje kommentarar til førebels rapport, jf. e-post motteke 30.06.2015.

Endeleg rapport

Endeleg rapport vart sendt til kommunen 03.07.2015.

Plan for retting

Kommunen leverer plan for retting av avvik innan 30.09.2015.

---

6 Kva tilsynet omfatta

6.1 Tema for inspeksjonen

Føremålet med inspeksjonen er å kontrollera om Lørenskog kommune etterlever lov- og forskriftskrav om universell utforming av IKT-løysingar, innanfor det tema tilsynet omfatta.

Tema for inspeksjonen var koding, navigasjon og tekstalternativ på nettstaden. Dette omfatta

- koding av ulike typar innhald
- tastaturnavigasjon
- tekstforklaring til bilete og illustrasjonar
- lenker
- kontrast

6.2 Om val av tema

Tema er valt fordi resultatata etter statusmålinga av nettstadar¹, og andre informasjonskjelder, viser at dette er område der verksemdene ofte ikkje oppfyller regelverket.

---

¹ Difi-rapport 2015:7 [Digitale barrierer på norske nettstader](#)

---

7 Delar av nettstaden som vart kontrollert

7.1 Oversyn over enkeltsider

- Side 1 – Framside:
<https://www.lorenskog.kommune.no/>
- Side 2 – Organisasjonskart:
<https://www.lorenskog.kommune.no/om-lorenskog/kommunens-organisering/>
- Side 3 – Politisk ledelse har ordet:
<https://www.lorenskog.kommune.no/politikk/>
- Side 4 – Politisk Møteplan 2015:
<https://www.lorenskog.kommune.no/politikk/moteplan/>
- Side 5 – Skjemaer og søknader:
<https://www.lorenskog.kommune.no/skjemaer/>
- Side 6 – Skjemaside 1: Personopplysninger – Samtykke personvernerklæring:
<https://www.lorenskog.kommune.no/sd/personvern/LK006/>
- Side 7 - Skjemaside 2: Informasjon om leietaker
- Side 8 - Skjemaside 3: Kultursaler
- Side 9 - Skjemaside 4: Leieperiode
- Side 10 - Skjemaside 5: Type leie
- Side 11 – Bolig og eiendom:
<https://www.lorenskog.kommune.no/tjenester/bolig-og-eiendom/>
- Side 12 – Bygging:
<https://www.lorenskog.kommune.no/tjenester/bolig-og-eiendom/bygging/>
- Side 13 – Barnehage:
<https://www.lorenskog.kommune.no/tjenester/barn-og-familie/barnehage/>
- Side 14 – Helse og omsorg i Lørenskog:
<https://www.lorenskog.kommune.no/tjenester/helse/>

---

8 Resultat

8.1 Innleiing

Resultata byggjer på informasjon frå verifikasjonsfasen av tilsynet. Verifikasjonane er gjort ved testing av nettstaden. Testinga er gjennomført i Internet Explorer versjon 11.

Resultata frå testinga er dokumentert med skjermbilete og skriftleg grunngjeving. Skjermbileta er med som vedlegg til rapporten, jf. vedlegg 1. Avvik og merknadar innber følgande:

- **Avvik** inneber at verksemda ikkje oppfyller krav som er gitt i eller i medhald av lov eller forskrift. Verksemda må rette avvika i etterkant, og skal levere ein plan for retting.

Om nødvendig kan tilsynet følgje opp avvik med reaksjonar i form av pålegg om retting og tvangsmulkt.

- **Merknad** inneber at tilsynsorganet finn grunn til å peike på forbettringspotensiale, men at forholdet ikkje er i strid med krav gitt i eller i medhald av lov eller forskrift.

Det er opp til verksemda å vurdere om og korleis dei skal følgje opp merknader. Tilsynet kan ikkje følgje opp merknader med reaksjonar.

8.2 Avvik

8.2.1 Avvik 1

Lørenskog kommune sikrer ikkje at alle meningsberande bilete på nettstaden har tilstrekkeleg tekstalternativ.

Avvik frå følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsninger § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 1.1.1.

Suksesskriterium i WCAG:

1.1.1 Ikke-tekstlig innhold:

Alt ikke-tekstlig innhold som presenteres for brukeren, har et tekstalternativ som har samme formål.

Avvik 1 byggjer på:

- a. Framsida: Bileta i karusellen er lenka, men dei har ikkje alternativ tekst som beskriv lenkemålet.
- b. Alle sider unntatt skjemasider: I botnteksten er det eit lenka bilete av ein hengelås. Alternativ tekst er «Pad Lock». Lenka opnar eit vindauge for innlogging til interne sider for kommunetilsette (Acos), og biletet manglar alternativ tekst som er dekkande for lenkemålet.
- c. Side 2: Organisasjonskartet er eit komplekst bilete som består av fleire små lenka bilete. Desse bileta har ikkje alternativ tekst som beskriv lenkemålet.
- d. Alle skjemasider: På skjemasidene er logoen til Lørenskog kommune eit lenka bilete. Alternativ tekst «logo» beskriv ikkje lenkemålet. Det lenka biletet fører til logg inn-sida for skjema.
- e. På side 3 er det to bilete der lenkemålet er ein større versjon av dei same bileta. Alternativ tekst beskriv motivet i bileta, og ikkje lenkemålet. Den alternative teksten må gje informasjon om at lenka fører til ein større versjon av bileta. Alternativ tekst til dei store bileta er i tillegg tom. Tilsvarande gjeld på side 13 og 14.
- f. Bileta av kalendrane på side 9 har alternativ tekst «...». Ein slik alternativ tekst vil brukaren oppleve som støy. Alternativ tekst skal vera tom dersom biletet er dekorasjon.
- g. Side 11, 12, 13 og 14 har alle banner på toppen av sida. Alternativ tekst er «namnet på biletet.jpg.» Alternativ tekst skal vera tom dersom biletet er rein dekorasjon.

Kommentar:

Lenka bilete er ein måte å navigera på nettstaden. Den alternative teksten til eit lenka bilete skal derfor ha informasjon om lenkemålet/kor brukaren kjem ved å bruka lenka.

Meiningsberande bilete, som ikkje er lenka, skal ha ein alternativ tekst som skildrar motivet i biletet.

Alle bilete skal ha kode/attributt for alternativ tekst. Tom alternativ tekst vil seie at attributtet er koda, men at det ikkje har innhald. Dette er tillate dersom biletet er rein dekorasjon.

8.2.2 Avvik 2

Lørenskog kommune sikrar ikkje at alle overskrifter, tabellar og skjemaelement på nettstaden kan identifiserast og er koda korrekt.

Avvik frå følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsningar § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 1.3.1.

Suksesskriterium i WCAG:

1.3.1 Informasjon og relasjonar:

Informasjon, struktur og relasjonar som formidles via presentasjonen, kan bestemmes programmeringsmessig eller gjerest tilgjengelig(e) som tekst.

Avvik 2 byggjer på:

Overskrifter:

- a. På side 11, 12, 13 og 14 er det fleire overskrifter som ikkje er koda som overskrifter. Det gjeld totalt 24 overskrifter.
- b. På side 6, 13 og alle sider med informasjon om informasjonsskaplar, finst det tilfelle av overskriftstaggjar utan innhald.
- c. På side 11 er ein setning koda som overskrift, men den er løpande tekst/brødtekst. Tilsvarande gjeld ein setning på side 12.
- d. På side 3 finst det overskrifter som er koda som tabell.

Tabell:

- e. På side 2 har ein tabell koda tabelloverskrifter utan innhald.

Skjemaelement:

- f. På skjemasidene er obligatoriske skjemafelt markert med stjerne (*). Dette er felles for alle skjemasider. Stjerne (*) skal vera ein del av ledeteksten og innanfor label-elementet i HTML-koden.
- g. Dekkande lag² for e-post: Dersom brukaren ønskjer å senda e-post til kommunen frå ei side, kjem den integrerte e-postfunksjonen opp i eit dekkande lag. E-postfunksjonen er eit skjema. Her manglar det kopling mellom ledetekst «Husk meg» og avkryssingsboksen.
- h. På side 5 manglar det koda kopling mellom ledeteksten «Søk etter skjema» og tilhøyrande skjemafelt.
- i. På side 7 - skjemaside 2 er det ikkje koda kopling mellom ledeteksten «Sted» og tilhøyrande skjemafelt.

---

² Modalvindu

Kommentar:

WCAG krev samsvar mellom den visuelle presentasjonen av innhaldet på nettstaden og kodinga av det same innhaldet. Grunnen er at alle brukarar skal ha tilgang til lik informasjon.

8.2.3 Avvik 3

Lørenskog kommune sikrar ikkje at brukaren kan nå og bruke alt innhald og alle funksjonar på nettstaden med tastatur.

Avvik frå følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsningar § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 2.1.1, 2.4.1 og 2.4.7.

Suksesskriterium i WCAG:

2.1.1 Tastatur:

All funksjonalitet i innholdet kan betjenes via et tastaturgrensesnitt uten at det er behov for tidsberegning av de enkelte tastetrykkene, unntatt hvis den underliggende funksjonen krever inndata som er avhengige av rekkefølgen på brukerens bevegelser, og ikke bare av sluttpunktene.

Merknad 1: Dette unntaket gjelder den underliggende funksjonen, ikke inndatateknikken. Hvis teksten for eksempel skrives inn med håndskrift, krever inndatateknikken (håndskrift) inndata i en bestemt rekkefølge, men den underliggende funksjonen (tekstlige inndata) gjør det ikke.

Merknad 2: Dette er ikke et forbud mot og bør ikke hindre bruk av mus eller andre inndatametoder i tillegg til tastatur

2.4.1 Hoppe over blokker: Det finnes en mekanisme for å omgå blokker med innhold som gjentas på flere websider.

2.4.7 Synlig fokus:

Tastaturbetjente brukergrensesnitt har en betjeningsmodus der fokusindikatoren for tastaturet er synlig.

Avvik 3 bygger på:

Innhald brukaren ikkje kan nå med tastatur:

- a. På side 6 er det ikkje mogleg å nå eller å lesa gjennom personvernerklæring med bruk av tastatur.
- b. Lenka for meir informasjon om informasjonskapslar og lenka for å skjula meldinga/varselet om bruk av informasjonskapslar lar seg ikkje nå med tastatur. Dette er felles for alle sider som ikkje er skjemasider.
- c. På framsida er det ikkje mogleg å bruka dei tre små knappane til å skifte mellom bileta i karusellen.

Innhald utan eller med svak fokusmarkering:

- d. Det er ikkje fokusmarkering av bilete i karusellen.

-
- e. Det er ikkje fokusmarkering på pil for høgre og venstre i karusellen. Elementa i karusellen får berre fokusmarkering når brukaren held musepeikaren over dei.
  - f. Hjelpemenyen får fokusmarkering ved tastaturnavigasjon, men markeringa er svært svak. Dette er felles for alle sider som ikkje er skjemasider.
  - g. På side 3, 13 og 14 er det svært svak fokusmarkering av artikkelbilete.

Snarvegløneke:

- h. Ved bruk av snarvegløneke på framsida, hoppar visuelt fokus til hovudinnhaldet, men fokusmarkeringa fortset på toppen av sida. Tilsvarende gjeld på side 2.
- i. På side 3 og 4 hoppar ikkje visuelt fokus ved bruk av snarvegløneka, men fokusmarkeringa fungerer ved neste tab-trykk.

Kommentar:

Fokusmarkering er nødvendig for at brukarar som navigerer med tastatur skal vite kvar han eller ho er på nettstaden til ei kvar tid.

8.2.4 Avvik 4

Lørenskog kommune sikrer ikkje at brukaren kan forstørre alt innhald på nettstaden utan tap av innhald eller funksjonalitet.

Avvik frå følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsninger § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 1.4.4.

Suksesskriterium i WCAG:

1.4.4 Endring av tekststørrelse:

Med unntak av teksting og bilder av tekst, kan tekst forstørres opp til 200 % uten bruk av kompensierende teknologi og uten at innhold eller funksjonalitet går tapt.

Avvik 4 byggjer på:

- a. Brukaren får ikkje tilgang til hjelpemeny i skalert modus. Den forsvinn frå skjermen. Dette er felles for alle sider med slik meny. Hjelpemenyen inneheld knapp for talesyntese, justering av tekststørrelse, nettstadkart og høgkontrast.
- b. På side 5 får brukaren ikkje tilgang til lenka for innlogging til skjemasider. Denne lenka forsvinn i skalert modus.
- c. Hjelpetekst/forklaring til skjemafelt forsvinn i skalert modus. Dette er gjennomgåande for alle skjemasider.

Kommentar:

Testinga vart gjort med oppløysing på 800 * 600 pikslar og zoomnivå på 200 %.

8.2.5 Avvik 5

Lørenskog kommune sikrar ikkje at koden på nettstaden har korrekt syntaks.

Avvik frå følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsninger § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 4.1.1.

Suksesskriterium i WCAG:

4.1.1 Parsing (oppdeling):

I innhold som implementeres ved hjelp av oppmerkingsspråk, har elementene fullstendige start- og sluttkoder, elementene er nøstet i henhold til spesifikasjonene, elementene inneholder ikke dupliserte attributter, og eventuelle ID-er er unike. Unntaket er hvis spesifikasjonene tillater disse funksjonene.

Merknad: Start- og sluttmarkører som mangler et nødvendig tegn, for eksempel avsluttende hakeparentes, eller som har feil angivelse av anførselstegn for attributtverdier, er ikke fullstendige.

Avvik 5 byggjer på:

- a. På side 3, 7, 8, 9, og 10 viser validering av koden at det er fleire tilfelle av dobbel ID, det vil seie at same ID er brukt i fleire komponentar.
- b. På side 5 er det fleire tilfelle av duplikatattributtar og eitt tilfelle av feil nøsting (element not allowed).

Kommentar:

Korrekt kode er viktig for å sikra at alle brukaragentar som til dømes nettlesarar og hjelpemiddel presenterer innhald på nettsida på rett måte for brukaren.

8.3 Merknader

8.3.1 Merknad 1

Lørenskog kommune har eit forbetringspotensiale når det gjeld informasjon om måla med og funksjonen til lenkene.

Merknad til følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsninger § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 1.4.1 og 2.4.4.

Suksesskriterium i WCAG:

1.4.1 Bruk av farge:

Farge blir ikke benyttet som det eneste visuelle virkemiddelet for å formidle informasjon, angi en handling, be om respons eller skille ut et visuelt element.

2.4.4 Formål med lenke (i kontekst):

Formålet med hver lenke kan fastslås ut fra bare selve lenken eller ut fra lenketeksten kombinert med programmeringsmessig bestemt lenkekontekst. Unntaket er hvis formålet med lenken ville vært flertydig for alle brukere.

Merknad 1 byggjer på:

- a. På side 5 under kulepunktet Trafikk, reiser og samferdsel, ligg lenka «veilys». Lenkemålet er ein ekstern nettstad der brukaren kan registra feil på veglys. Lenkenamnet «veilys» gir ikkje brukaren tilstrekkeleg informasjon om lenkemålet. Lenkemålet er heller ikkje tydeleg nok i kombinasjon med lenkekonteksten.
- b. Det er mange førekomstar av lenke utan lenketekst, som berre viser til «mail to» utan at det ligg inne e-postadresse. Dette er gjennomgåande etter teksten «Publisert av...»
- c. På side 3 er lenka «formannskapskontoret» knytt til to e-postadresser. Brukaren får ikkje informasjon om at lenka opnar seg i brukaren sitt standard e-postprogram med to førehandsutfylte adresser.
- d. På skjemaside 3 er ei lenke markert berre med farge. Den blir ikkje markert med meir enn berre farge når brukar held musepeikaren over eller navigerer til lenka med tastatur. Tilsvarande gjeld ei lenke på skjema side 5.

8.3.2 Merknad 2

Lørenskog kommune har eit forbetringspotensiale når det gjeld kontrast mellom tekst og bakgrunn på nettstaden.

Merknad til følgjande krav: dtl. § 14 jf. forskrift om universell utforming av IKT-løsninger § 4 første ledd jf. WCAG suksesskriterium 1.4.3

Suksesskriterium i WCAG:

1.4.3 Kontrast (minimum):

Den visuelle presentasjonen av tekst og bilder av tekst har et kontrastforhold på minst 4.5:1, unntatt i følgende tilfeller:

Stor tekst: Stor skriftstørrelse og bilder av stor skriftstørrelse har et kontrastforhold på minst 3:1.

Uvesentlig: Tekst eller bilder av tekst som utgjør en del av en inaktiv brukergrensesnittkomponent, som er ren dekorasjon, som ikke er synlig(e) for noen, eller som utgjør en del av et bilde som inneholder annet vesentlig visuelt innhold, er ikke underlagt kontrastkrav.

Logoer: Tekst som utgjør en del av en logo eller et varemerkenavn, er ikke underlagt kontrastkrav.

Merknad 2 byggjer på:

- a. Felles for skjemasidene: Feilmeldingar i skjema er liten tekst, som har for dårleg kontrast mot bakgrunnen. Målt verdi er 3,4:1. Dette gjeld alle feilmeldingar i skjema.
- b. Lenka til personvernerklæringa er liten tekst som har for dårleg kontrast mot bakgrunnen. Målt verdi er 3,1:1. Dette er felles for alle sider som har lenke til personvernerklæringa.
- c. Teksten «Google tilpasset søk» som står inne i søkefeltet er liten tekst som har for dårleg kontrast mot bakgrunnen. Målt verdi er 3,03:1. Dette er gjennomgåande for alle sider med søkefelt.

Kommentar:

Stor tekst er skrift som er minst 24 pikslar høg, eller feit skrift som er minst 19 pikslar høg. Alt anna er liten tekst. Minstekravet til kontrast mellom bakgrunnen og liten tekst er 4,5:1.

---

9 Regelverk

- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven).
- Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løysingar.
- Standarden for nettløsninger: Retningslinjer for tilgjengelig webinnhold (WCAG 2.0)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)

---

10 Dokumentgrunnlag

Aktuell dokumentasjon blei etterspurt i tilsynsvarselet. Kommunen treng ikkje å utarbeida ny dokumentasjon for tilsynet. Kommunen sendte inn følgjande dokumentasjon:

- Organisasjonskart.
- Oversikt over nettansvarlege for ulike tenesteområder i kommunen.
- Kopi av signert kontrakt.
- Omtale av designsmalar for nettstaden.
- Sjekkliste for universell utforming – teknisk del.
- Sjekkliste for universell utforming – design og innhald.
- Sjekkliste for universell utforming – kunden sin del.
- Oversikt over dei 10 mest besøkte sidene og dei 10 mest besøkte tenestene på nettstaden.

---

11 Deltakarar

11.1 Frå Lørenskog kommune deltok

Namn	Stilling	Førebuingss møte	Opnings møte	Slutt møte
Sidsel Nordhagen	IKT-direktør	x		x
Gard Haglund	Kommunikasjons-sjef	x	x	x
Kristian Hvesser	IKT-konsulent	x	x	x
Marianne Mathisen	IKT-konsulent	x		x

11.2 Frå tilsynet deltok

Førstekonsulent Geir Sindre Fossøy
Førstekonsulent Martin Skifte Swartling
Seniorrådgjevar Espen Rørvik Tjøstolvsen (observatør)
Rådgjevar Siv Bianca Kjosås (inspeksjonsleiar)

12 Vedlegg til rapporten

Vedlegg 1: Test og avviksdokumentasjon jf. resultatane i kapittel 8 – skjermbilete som viser avvik/merknader (eige vedlegg).

Vedlegg 2: Oversyn over suksesskriterium som er kontrollert under tilsynet (eige vedlegg).

---

13 Referanseark for tilsynet

Verksemd:	Lørenskog kommune
Saksnummer:	15/00390
Tema:	Koding, navigasjon og tekstalternativ.
Funn:	5 avvik 2 merknader
Rapportnummer:	1/2015
Inspeksjonsleiar:	Siv Bianca Kjosås
Dato endeleg tilsynsrapport:	02.07.2015
	DIFI Postboks 8115 Dep 0032 OSLO www.difi.no

uu.difi.no